

Zomerscholen 2020

Wie we zijn

Even voorstellen?

Ik treed onder meer in het dossier zomerscholen op als **contactpersoon** voor het Onderwijscentrum Gent.

Voor **vragen** kan u uiteraard steeds bij me terecht, ook na dit evenement. Geef gerust een seintje.

Mijn **gegevens**:

Eddy Van de Walle, beleidsmedewerker algemeen beleid,
eddy.vandewalle@stad.gent, 0470 11 70 59

Het Onderwijscentrum Gent (OCG) is de flankerende onderwijsdienst van de Stad Gent.

We geven uitvoering aan het **Gentse flankerende onderwijsbeleid**, zoals uitgezet in de Gentse gemeenteraad en het college,

Ons doel is voor elk Gents kind, elke Gentse jongere, elke Gentse lerende **maximale ontwikkelingskansen** te bieden.

Hiertoe nemen we een **verbindende rol** op ten aanzien van en in overleg met het Gentse onderwijs- en opvoedingsveld ...

en zetten we in op **concrete flankerende projecten** o.v.v onderwijsontwikkeling, brede school, brugfigurenwerking, opvoedingsondersteuning en gelijke onderwijskansen.

The background of the slide is a vibrant, abstract image of colorful ink splashes in water. The colors include bright blue, orange, pink, and purple, creating a dynamic and artistic pattern. The ink appears to be falling from the top, creating a sense of movement and depth.

gent:

Het verhaal

We pasten de zomerscholen in een ruimer stedelijke beleidskader in.

Reeds voor de zomer lanceerden we een **stadsbreed coronarelanceplan**, dat onder meer inzet op onderwijs, met tot doel:

De Gentse leerlingen en scholen met zo weinig mogelijk leerverlies door de coronacrisis te loodsen;

en extra beleidsprojecten te initiëren, die de langetermijneffecten van de coronacrisis helpen opvangen. Nadruk:

- > een beter psychosociaal welbevinden van leerlingen;
- > leerverlies beperken vanuit een positieve stimulans;
- > waar wenselijk extra leertijd voorzien, vanuit een brede visie op leren.

We zetten aldus in op de Vlaamse oproep zomerscholen, maar vanuit een eigen visie.

De Vlaamse oproep ‘Zomerscholen’ was o.i. **te sterk gericht op schools leren en remediëren ‘stricto sensu’**.

Toch grepen we ze met beide handen aan, **zij het vanuit een eigen visie op leren ‘lato sensu’**:

het aanbod moest naast lerend en remediërend **vooral ook breed vormend en ontspannend** zijn.

Ook kinderen die remediëring behoeven hebben immers **recht op vakantie**.

En leren tijdens de zomer kan dus **niet zomaar een ‘copy paste’** zijn van de ‘schoolse’ aanpak tijdens het schooljaar.

Vandaar de missie van onze zomerscholen, die we aldus tot een verband trachtten te smeden:

“Samen met **in de eerste plaats de Gentse scholen**, bredeschoolpartners, pedagogische begeleidingsdiensten en andere onderwijsorganisaties, zorgen we voor een **kwalitatief, leerrijk en breed vormend zomerscholenaanbod** in Gent, dat focust op wie de **grootste leernood** heeft en risico loopt op ‘**zomerterugval**’, zo **behoeftendekkend** mogelijk is, en een **evenwicht** realiseert tussen een ‘brede schoolwerking’ en een ‘verrijkend en ontspannend vakantie-aanbod’.”

Met deze 'brede' missie onder de arm zochten we actief naar potentiële inrichters.

Dit traject verliep **niet van een leien dakje**.

Doordat de Vlaamse oproep pas in mei werd gelanceerd, was er **heel weinig tijd** om partners te vinden.

Bovendien was de **betrokkenheid van de scholen nodig**, door de sterk remediërende inslag van de oproep.

Na consult Regiegroep Onderwijs Gent (overleg met de Gentse scholengroepen) kwam er een **'njet' van de onderwijspartners**:

- > gebrek aan personeel tijdens de zomer;
- > coronamoeheid na extra belasting van de scholen door de pandemie.

Met deze 'brede' missie onder de arm zochten we actief naar potentiële inrichters.

Toch deden we een **brede oproep naar het Gentse onderwijsveld**, met actieve steun van de regiegroepleden.

Enkele **scholen, met veel kansarme leerlingen** in BaO en SO, toonden sterke interesse. MAAR:

- > het intrinsiek engagement van de scholen was **niet altijd realistisch** (cfr. afhaken BuO door specifieke vereisten);
- > het **brede onderwijsveld** kon **niet overtuigd** worden.

Bemiddelende rol van **specifieke overlegstructuren**, getrokken door het OCG

- > Overleg OKAN vormde de basis voor de **OKAN-zomerscholen** (ALLE OKAN-aanbieders in Gent): 12 zomerklassen (gesloten aanbod).

Met deze 'brede' missie onder de arm zochten we actief naar potentiële inrichters.

Verbindende én coördinerende rol van andere intermediaire structuren, inzonderheid de **pedagogische begeleidingsdiensten mét lokale inbedding:**

- > PBD stedelijk onderwijs Gent => **ZS Expeditie 9000:** 7 zomerklassen (BaO, gesloten);
- > PBD provinciaal onderwijs => **ZS Richtpunt:** 2 zomerklassen (eerste graad SO, gesloten).

Inbedding van het eigen aanbod van het OCG aan stille leerplekken en pedagogische zomerkampen voor anderstaligen en kinderen met een beperking:

- > **ZS Brede School:** 8 zomerkampen (BaO, open);
- > **ZS Leerplek:** 2 zomerklassen (alle graden SO, open).

Met deze 'brede' missie onder de arm zochten we actief naar potentiële inrichters.

Actief aanspreken van **pedagogische derdenorganisaties**:

- > Teach for Belgium => kon niet opschalen, geen aanbod;
- > Educentrum vzw => **Fyxxi's zomerschool**: 1 zomerklas (eerste graad SO, open aanbod);
- > **Youth Start** vzw => open zomerklas voor schoolverlaters

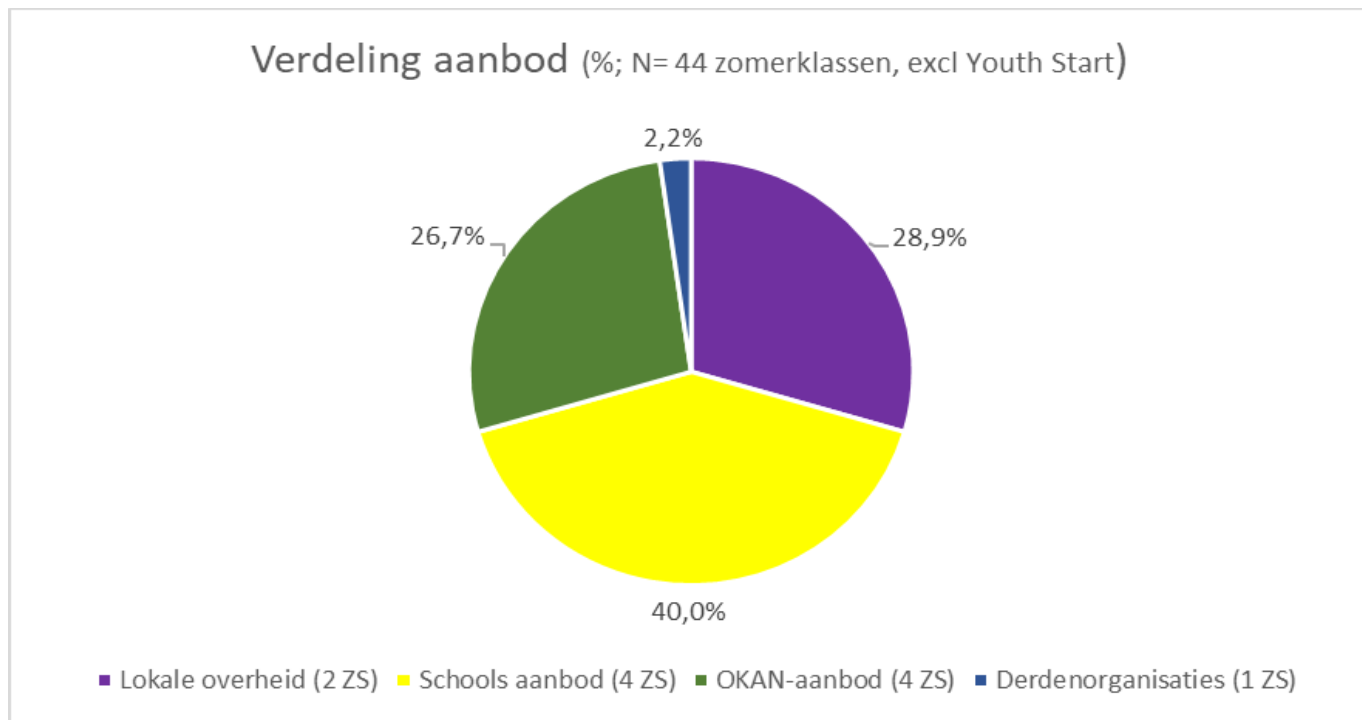
Detecteren van initiatieven die vanuit de **scholen zelf** waren gegroeid:

- > Lucernacollege => **zomerschool Lucerna**: 7 zomerklassen (alle graden SO, gesloten);
- > HTI Sint-Antonius => **HTISA-zomerschool**: 2 zomerklassen (1ste graad SO, gesloten).

Met al deze partners konden we op korte termijn een mooi aanbod realiseren.

9 partners van verschillende pluimage richtten samen **45 zomerklassen** in.

(Youth Start is in deze en verdere cijfers niet opgenomen, omdat ze niet van het stedelijke ondersteuningsaanbod gebruik maakten).

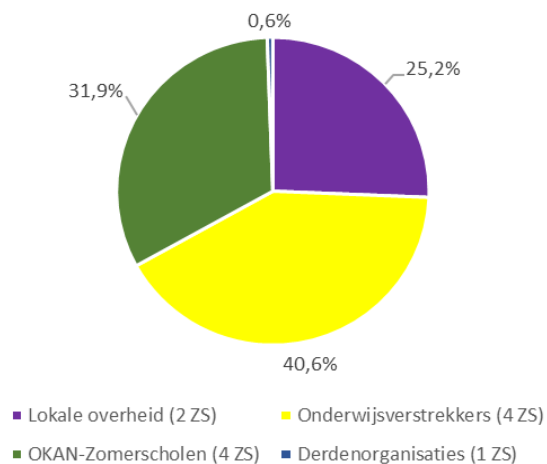

Met al deze partners konden we op korte termijn een mooi aanbod realiseren.

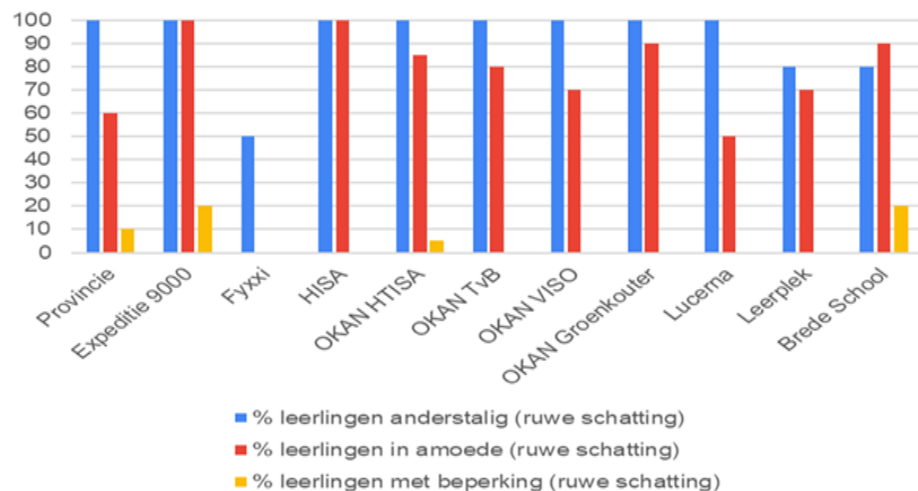
Capaciteit voor zo'n 550 leerlingen, waarvan er uiteindelijk 357 regelmatig opdaagden.

(Youth Start is in deze en verdere cijfers niet opgenomen, omdat ze niet van het stedelijke ondersteuningsaanbod gebruik maakten).

Verdeling bereikte leerlingen (%; N= 357 leerlingen, excl Youth Start)

Profiel leerlinge per zomerschool

Het overgrote deel van het aanbod ging door tijdens de laatste twee weken van augustus (uitz.: ZS brede school ook in juli).

The background of the slide is a vibrant, abstract image of colorful ink splashes in water. The colors include bright blue, orange, pink, and purple, creating a dynamic and artistic pattern. The ink is captured in mid-motion, with fine, wispy trails and larger, more solid patches of color. The overall effect is one of fluidity and movement.

gent:

Ondersteuning

26 maart 2021

15

BASISPRINCIPE: het OCG ondersteunde de zomerscholen vanuit haar flankerende regierol.

De inrichters waren (eind)verantwoordelijk voor de organisatie van hun respectievelijke zomerschool, in al haar aspecten:

- > Locatie, personeel, inhoudelijke vormgeving van het aanbod, pedagogisch-didactische uitwerking, evaluatie, etc.**

Het Onderwijscentrum nam de coördinatie NIET over, maar voorzag in een uitgebreid ondersteuningspakket, met actieve bemiddelingsrol, op diverse vlakken:

- > Administratief, personeelsmatig, infrastructureel, bij de toeleiding, inhoudelijk (verrijkingsaanbod) en financieel.**
- > Deze elementen worden hierna verder uitgewerkt.**

1. Administratieve ondersteuning

Doel was de inrichtende partners, en vooral de scholen, **zo weinig mogelijk te belasten**.

- > Op die manier wilden we drempels verlagen en zoveel mogelijk scholen overtuigen mee te doen.

Concreet verzorgde het Onderwijscentrum twee ‘**clusteraanvragen**’ t.a.v de Vlaamse overheid, en stond het in voor de **stroomlijning van benodigde administratie**.

Daarnaast organiseerde het OCG ook een ‘**zomerscholenoeverleg**’, dat drie keer samen kwam i.f.v.:

- > Organisatorische afspraken, uitwisseling van goede praktijken en evaluatie van het aanbod.

2. Facilitaire ondersteuning

Iedere inrichter was verantwoordelijk voor zijn '**primaire locatie**' (de facto waren dat vaak één of meerdere scholen).

Daarnaast konden ze een beroep doen op de bemiddeling van het OCG om een deel van het aanbod te laten doorgaan in **stedelijke infrastructuur** (prefinanciering door OCG):

- > Buurtcentrum, museum, theaterzaal, sporthal, etc.
- > Vaak werd hiervan gebruik gemaakt i.f.v **combinatie** 'schools leren in de klas' en 'ontspannen extra muros'
- > Maar soms gebeurde dat **geïntegreerd**, cfr. Expeditie 9000: de stad als onderzoeks- en leerruimte
- > Uiteraard steeds respect voor de **coronaveiligheid**

3. Personeelsmatige ondersteuning

Iedere inrichter was geacht **zelf (pedagogisch bekwaam) personeel te voorzien**, maar dit was gelet op de periode absoluut niet evident.

Het OCG creëerde daarom een **'poule' van vrijwilligers** o.m via een oproep in het Stadsmagazine, met succes.

Iedere vrijwilliger kreeg een **vergoeding van 34,7 euro per dagdeel**. Deze werd geprefinancierd via het OCG.

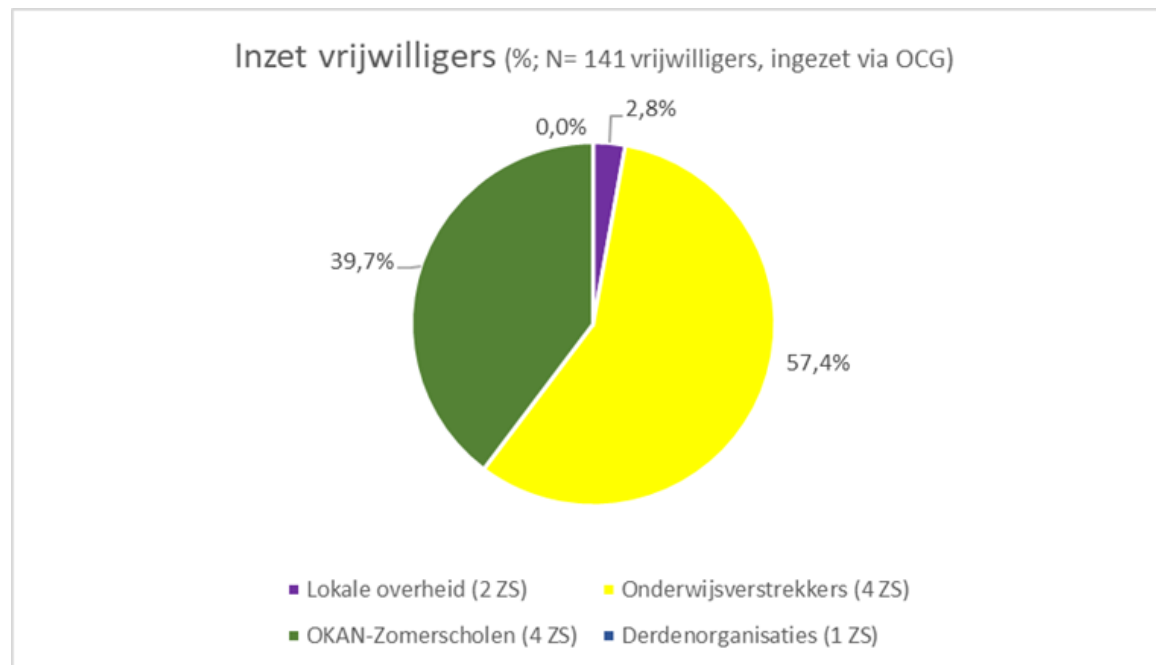
> Ook administratie via het OCG (model 2, verzekering, ...)

Er was ook **mogelijkheid tot inzet van studenten** die hun stage i.k.v hun lerarenopleiding wilden doen in een zomerschool – hier is geen gebruik van gemaakt.

3. Personeelsmatige ondersteuning

Belangrijk knelpunt is dat vooral de ‘schoolse’ zomerscholen finaal **op vrijwilligers moesten draaien**:

- > De eigen mensen, inclusief de contactpersonen voor de ZS, gingen in verlof => zware belasting team OCG.

4. Ondersteuning bij de toeleiding

De meeste inrichters stonden **zelf in voor hun toeleiding**.

- > De schoolse inrichters hadden alle een 'gesloten' aanbod (eigen IIn), en legden dus de link met de klassenraden van juni;
- > Het 'open' aanbod van het OCG heeft haar klassieke toeleidingskanalen via brede school en CLB.

Weliswaar stelde de toeleiding een **probleem voor de derdenorganisaties**, gelet op de **krappe timing**.

- > Zij hadden geen tijd om te connecteren met de scholen, en dus de resultaten van de klassenraden.
- > Resulteerde in beperkte bezetting en hoge kostprijs / kind.

5. Inhoudelijke ondersteuning i.f.v 'verrijkingsaanbod'

Het OCG stond in voor de 'matching' van de zomerschoolinrichters en het aanbod van diverse organisaties binnen het **bredeschoolnetwerk**.

We deden dat vanuit **drie modellen**, waaruit de inrichters konden kiezen (prefinanciering OCG + coronaveiligheid):

- > Geïntegreerd aanbod, waarbij het 'verrijkingsaanbod' en het 'schoolse aanbod' dus samenvielen (vb. Expeditie 9000);
- > Workshops op school, waarbij het 'verrijkingsaanbod' dus vooral pedagogisch-didactisch was van aard;
- > Aanvullend aanbod, waarbij de inrichter in de VM een schools aanbod verzorgde, en een bredeschoolpartner in de NM voor een ontspannend aanbod instond => ABSENTEÏSME!

6. Financiële ondersteuning, voor zover de Vlaamse subsidie niet volstond

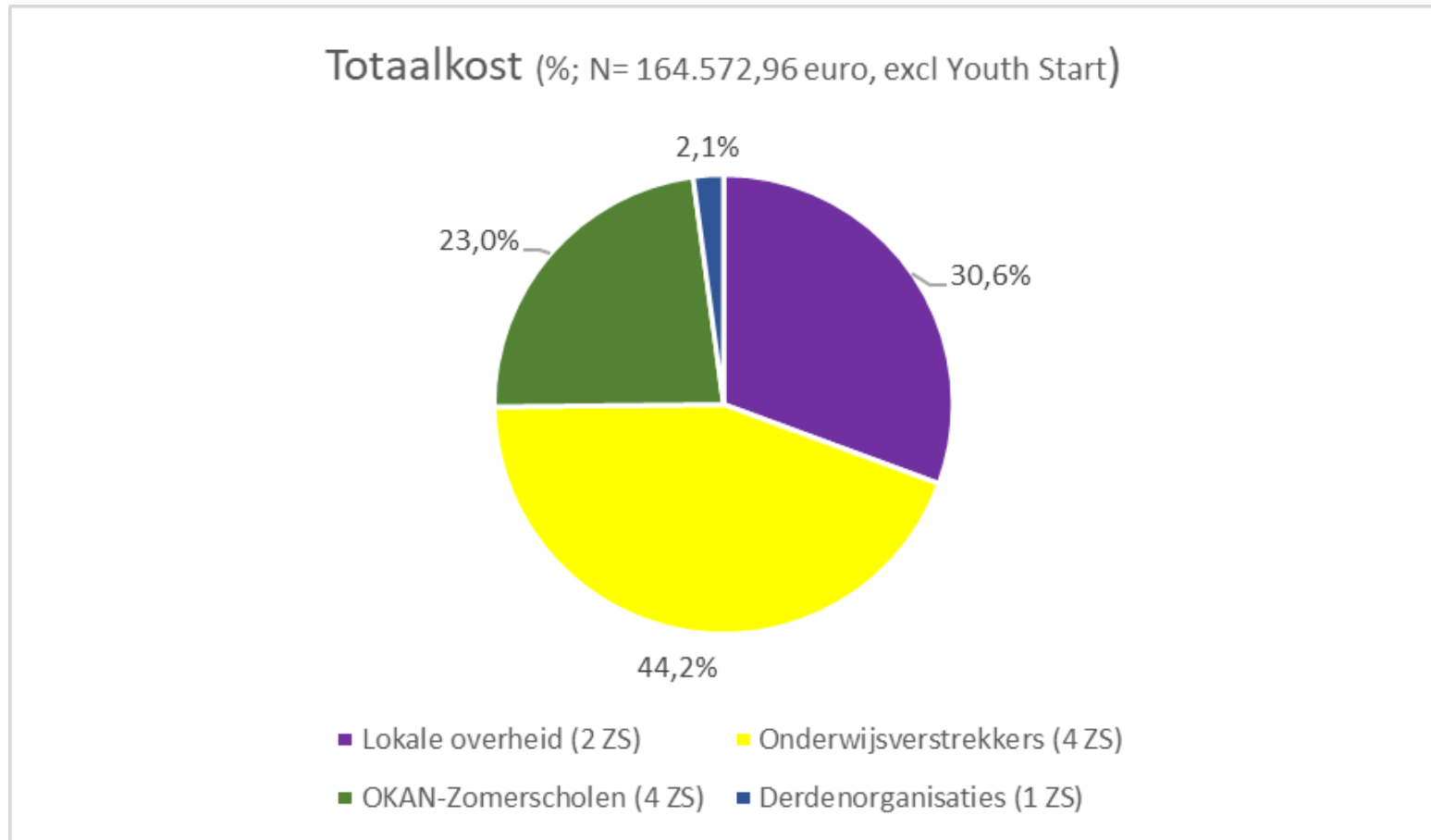
Het Onderwijscentrum voorzag een **ruime prefinanciering**, met het doel drempelverlagend te werken, vooral voor:

- > Vrijwilligersvergoedingen en verloning extra personeel;
- > Kosten voor inschakeling van het verrijkingsaanbod via de bredeschoolpartners;
- > Gebruikskosten voor stedelijke infrastructuur.

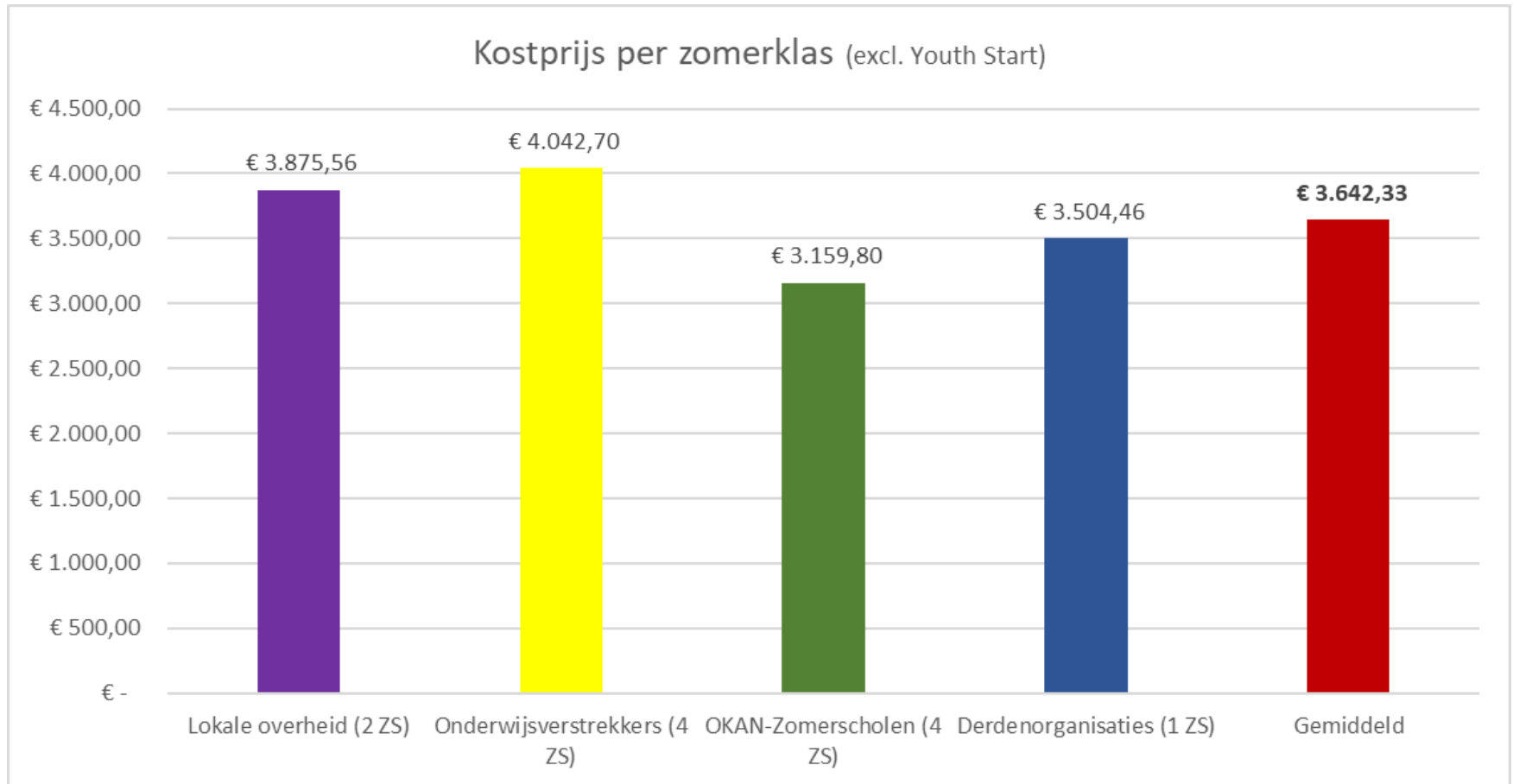
Andere kosten werden geprefinancierd door de inrichters zelf (bvb. lesmateriaal, cateringkosten, enz...).

Navenant werden de totale kosten verrekend: **het surplus, dat niet door de Vlaamse subsidie werd afgedekt, werd gedragen door de Stad Gent** (kostendekking voor inrichters).

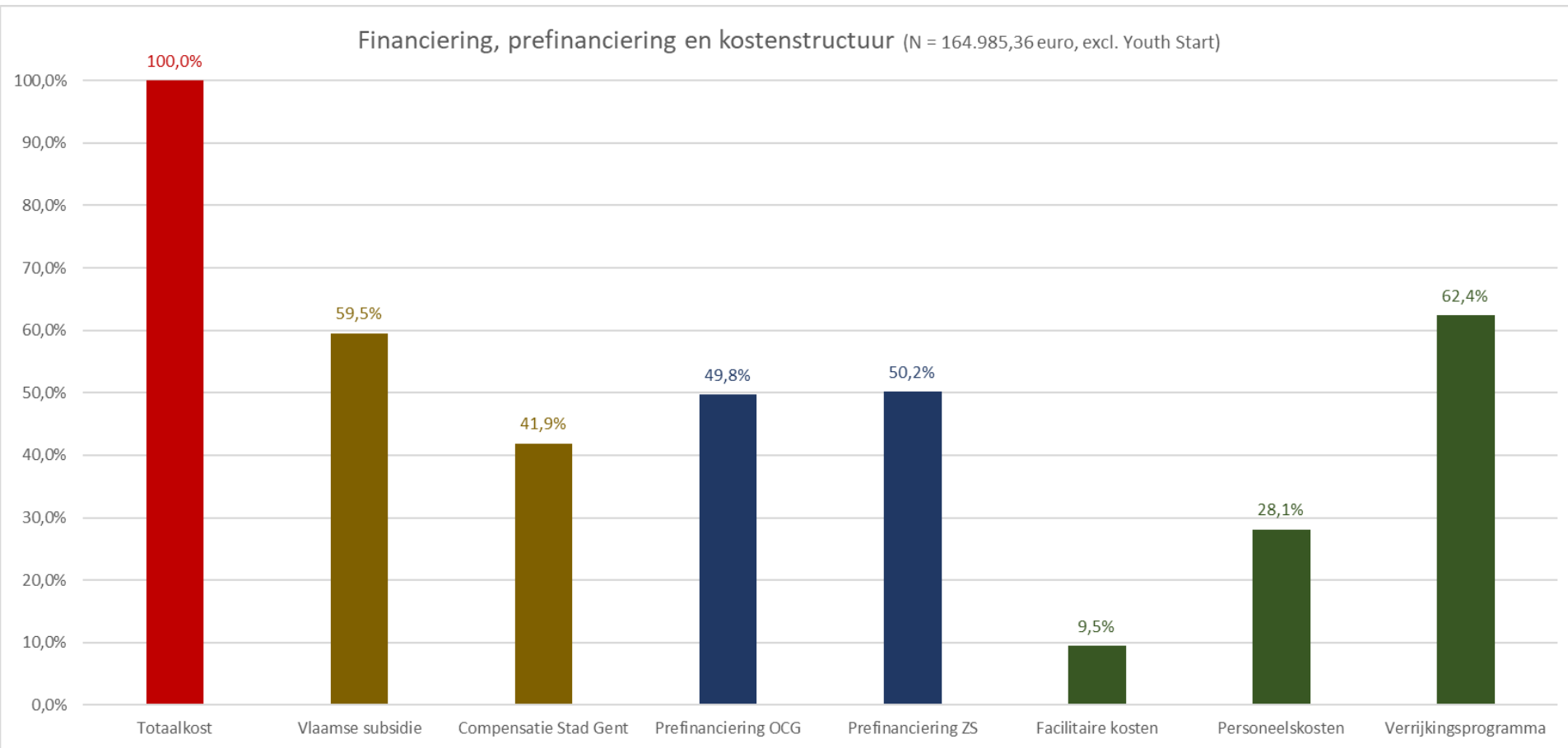
6. Financiële ondersteuning, voor zover de Vlaamse subsidie niet volstond

6. Financiële ondersteuning, voor zover de Vlaamse subsidie niet volstond

6. Financiële ondersteuning, voor zover de Vlaamse subsidie niet volstond

Six lessons learned

VASTSTELLING 1: inhoudelijke meerwaarde, maar leerwinst moeilijk te kwantificeren.

Alle inrichters geven aan dat het aanbod een **kwalitatieve meerwaarde** heeft voor de jongeren.

Die meerwaarde zit vooral op het vlak van **voorkomen van zomert terugval**, en het **overwinnen van drempels** naar het volgende schooljaar (gewenning ifv herkenning).

Evenwel zijn de effecten moeilijk te **kwantificeren**, en is het **niet evident de 'leerwinst' te meten**.

Het effect, vooral voor een maatschappelijk kwetsbaar doelpubliek, is evident, al zou dit nog meer tot uiting komen indien we de **focus inhoudelijk breder** mogen invullen:

- > Naast cognitieve aspecten ook psychosociaal welbevinden, pre-teaching, artistieke beleving, ontspanning, etc.

VASTSTELLING 2: door de krappe timing en de te enge focus op scholen was het aanbod te beperkt.

Het aanbod was **snel volzet**: we konden **niet op alle leervragen inspelen**, laat staan aan vraagcreatie doen.

Daartoe was het voorbereidende **tijdsbestek** waarin we alles moesten opzetten **veel te kort** (late timing van de Vlaamse oproep gaf ons maar een goede maand tijd).

Principieel **probleem van leerrecht**: als je zomerscholen inricht, moet je dat doen voor alle leerlingen met noden. Nood aan behoeftenonderzoek en structurele toeleiding.

Het aanbod was heel divers, waardoor het niet makkelijk was eenduidig te communiceren en juiste verwachtingen te scheppen.

VASTSTELLING 3: de scholen hebben (ondanks veel intrinsiek engagement) een structureel probleem om op zomerscholen in te zetten.

Opvallend is het **lage aantal scholen** dat deelnam. Er zijn maar 10 Gentse scholen die zomerklassen inrichtten (op zo'n 180).

Dit probleem zal niet zomaar verdwijnen: **onderwijspersoneel** zal zonder structurele maatregelen **moeilijk te engageren** blijven tijdens de zomer.

Evenwel kan je geen zomerscholen organiseren zonder **minstens een rol van de scholen** op het vlak van toeleiding, en definiëring van de leernoden.

Ook is het essentieel de **evaluatie met de scholen te delen**.

VASTSTELLING 4: nood aan meer evenwicht tussen brede vorming en schoolse remediëring.

Beleidsmatig is er verbreding nodig i.f.v **voldoende lokale vrijheidsgraden** bij de invulling van het concept.

- > Nood aan ruimte voor experiment: stille leerplekken (Leerplek), de stad als leerruimte (Expeditie 9000), etc.

Het **'verrijkingsaanbod'** scheiden van het 'schools remediërende' aanbod heeft geen zin: dit hou je **best geïntegreerd!**

- > Alle aanbod van de zomerscholen moet uiteraard 'verrijkend' zijn, zij het vanuit een (levens)brede visie op leren.
- > 'School' behoud je best voor tijdens het schooljaar: zomerschool zit op een spanningsveld tussen 'school' en 'vakantie' (breed leren).

Het **'verrijkingsaanbod'** van het OCG en de bredeschoolpartners werd algemeen als een **troef** beschouwd.

VASTSTELLING 5 – nood aan nog betere rolverdeling en eenduidige aanspreekpunten.

De **coördinatie van de zomerscholen zit best in één hand.**

- > Over wie de coördinatie deed bleef er **onduidelijkheid** bij de inrichters tot het eind, ondanks de vele inspanningen.
- > Dit had in hoge mate te maken met het **verloop** bij de inrichters zelf, wat dan weer teruggaat op het structurele probleem bij (vooral) de schoolse partners.

De **lokale besturen kunnen als inrichtend coördinator** optreden, in partnerschap met de scholen, PBD's en derden

- > Mits Vlaanderen in die rol voorziet, en hiertoe voldoende middelen ter beschikking stelt aan die lokale besturen.
- > Mits er voldoende inhoudelijke vrijheidsgraden worden ingebouwd (brede inhoudelijke invulling van de missie)

VASTSTELLING 6: Wat we van Vlaanderen nodig hebben om als lokale besturen ook in de toekomst een rol op te nemen ...

Een **helder beleidskader**, met een visie en missie voor de zomerscholen, die onderling tussen de bestuursniveaus beter afgestemd is;

Een **afgebakende rolverdeling**, die inzonderheid de rol van de lokale besturen, de scholen en ondersteunende derden definieert;

Voldoende tijd en middelen om lokaal het vereiste partnerschap uit te bouwen, een organisatorisch kader te voorzien, en de pedagogische aanpak uit te tekenen.

- > Het subsidiekader moet aangepast worden aan de reële kostprijs per zomerkلاس.

De toekomst

We hebben meegewerkt aan de Vlaamse evaluatie van de zomerscholen, en de verwerking daarvan tot een Inspiratiegids.

Heel belangrijk om **goede ervaringen uit te wisselen**, maar ook om de **pijnpunten te benoemen**.

Daaruit moeten we als bestuursniveaus **samen leren**.

> Daarom hebben we onze uitgebreide evaluatie overgemaakt aan de Vlaamse administratie, en aan de onderzoeksgroep bij Thomas More Hogeschool.

De **inspiratiegids** die daaruit voortvloeit is meer dan de moeite waard ...

> (but don't let me be the only one to tell you 😊!)

We hopen op een vervolg voor de zomerscholen in 2021 en volgende ...

En dus op de **uitwerking van een Vlaams kader, in overleg, en rekening houdend met randvoorwaarden naar timing en middelen.**

Waarom?

Omdat onze kinderen en jongeren ook tijdens de zomer nood hebben aan **rijke en levensbrede leerervaringen**, zeker als ze in **kansarme of kwetsbare omstandigheden** opgroeien

en daardoor soms **verstoken blijven van rijke leerkanen** tijdens de lange zomervakantie ...

Leerervaringen zijn als kleurstoffen in water: ze zijn onvatbaar, maar niet onbevattelijk; onmeetbaar, maar onmetelijk van belang voor ons allen, mensen ...

Nog vragen?

**Leerervaringen zijn als kleurstoffen
in water: ze zijn onvatbaar, maar niet
onbevattelijk; onmeetbaar, maar
onmetelijk van belang voor ons als
mensen ...**

Bedankt!